

Vreemd milieu

MOS Vlaanderen-Wallonië

Eind vorig schooljaar kreeg een dertigtal Waalse scholen het label van milieuvriendelijke school. De voorbije acht jaar ontvingen een 150 Waalse scholen – ook Duitstalige - dat label. Je kan het Waalse project 'Ecoles pour demain' makkelijk vergelijken met MOS voor Vlaamse en Brusselse scholen. De organisatie Coren begeleidt de Waalse scholen om een 'Ecole pour Demain' te worden. De

methodiek en de lijst van scholen die aan het project deelnemen vind je op www.coren.be

Omdat zowel **Vlaamse, Brusselse als Waalse scholen** met milieuzorg experimenteren, is het geen gek idee om met elkaar **ervaringen uit te wisselen**. Het project Klavertje Drie van het Prins Filipfonds, maar ook de Vlaamse Gemeenschapscommissie en Canon subsidiëren taaluitwisselingsprojecten die thematisch met elkaar verwant zijn. Omdat in de drie landsgedeelten participatie een belangrijk criterium is, loopt een uitwisselingstraject als volgt:

- 1 Je school draait mee in het MOS-project of is van plan erin te stappen.
- 2 Je zoekt een **partnerschool in Wallonië** of in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
 - Je laat je school als kandidaat-partnerschool registreren op www.prins-filipfonds.org Daar ontmoeten kandidaat-partnerscholen elkaar en vind je praktische informatie.
 - Je zoekt zelf een partnerschool op www.coren.be of vraagt inlichtingen aan die organisatie of je neemt contact op met MOS-begeleider Paul Renders via paul.renders@vgc.be Die speelt je vraag door aan enkele scholen die het beste bij het profiel van je school aansluiten.
- 3 De partnerscholen werken met de leerlingen en via internet zelf aan een programma voor de bezoekende school. Alle andere aspecten van de uitwisseling zoals budget, logies en transport zetten de leerlingen zelf op punt. Zo breng je meteen de vakoverschrijdende eindtermen in de praktijk.

- 4 De uitwisseling gebeurt bij voorkeur in de beide richtingen.

Een uitwisselingsproject in eigen land heeft heel wat voordelen. Het

- is een vakoverschrijdend taalproject: Nederlands, Frans en Duits;
- heeft duurzame ontwikkeling of milieuzorg als bindmiddel;
- doet een beroep op verschillende vaardigheden en de creativiteit van leerlingen en leerkrachten;
- doet een beroep op de verantwoordelijkheidszin van alle deelnemers;
- brengt de gemeenschappen in ons land dichter bij elkaar;
- levert een belangrijk financieel voordeel op: een uitwisseling is veel goedkoper dan een traditionele schoolreis.

Internationaal groen netwerk

ENSI brengt je in contact met schoolinitiatieven, docenten uit lerarenopleidingen, onderzoekers en regeringen in Europa, Azië en Noord-Amerika. Sinds 1986 promoot **ENSI vernieuwend onderzoek over Natuur- en Milieueducatie (NME)** en actieve manieren om duurzame ontwikkeling in scholen en hun gemeenschappen te laten doordringen. **ENSI** zorgt voor een platform en geeft de Europese lidstaten de kans om hierover ervaringen en vernieuwende ideeën uit te wisselen. Elke lidstaat bestuurt zijn eigen **ENSI**-netwerk. De voornaamste partners in dat netwerk zijn:

- ✓ pilootscholen met hun leerlingen en leraren;
- ✓ lerarenopleidingen met hun studenten en docenten;
- ✓ onderzoekers en experts;
- ✓ regeringen die hun NME-beleid willen verbeteren.

Tot de activiteiten van **ENSI** behoren:

- ✗ stimulering van actieonderzoek en externe evaluatie van projecten;
- ✗ bekendmaking van onderzoeken, schoolontwik-

- kelingsstrategieën en werkmiddelen;
- X verspreiding van de goedgekeurde resultaten van onderzoek en de toepassing ervan;
- X organisatie van internationale werkwinkels, seminars en conferenties;
- X verspreiding van praktijkvoorbeelden, evaluatierapporten en andere publicaties.

Informatie over dit internationale netwerk vind je op www.ensi.org

Vierentwintig organisaties uit vijftien Europese landen ontwikkelden in de schoot van ENSI het thematische netwerk **SEED** of School Development through Environmental Education. Het netwerk moedigt de **samenwerking tussen beëindigde, lopende en toekomstige Comeniusprojecten** aan en wil daarbij zo veel mogelijk partners met een NME-aanbod betrekken.

Het netwerk wil **NME als een stuwende kracht voor schoolontwikkeling** promoten, zodat zo veel mogelijk scholen tot ecologisch en sociaal duurzame schoolgemeenschappen uitgroeien. Leerlingen kunnen dan van nieuwe leermethodes profiteren. Leraren, studenten en leerlingen worden er verantwoordelijke burgers die zorg dragen voor hun sociale en natuurlijke omgeving. SEED bevordert de dialoog tussen beleidsmakers en mensen uit de onderwijspraktijk.

www.seed-eu.net

ENSI (ENvironment and School Initiatives) is een internationaal netwerk onder de koepel van CERI (Centre for Educational Research and Innovation), het onderzoeks- en innovatiecentrum voor educatie en onderwijs van de Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD).

GROENE WEBSITE

Europese milieunormen voor scholen

Milieuzorg staat in veel Europese scholen op de agenda. Vorig schooljaar organiseerde Coren met succes een **Internationale Conferentie over Milieuzorgsystemen voor Europese scholen**. De hieronder opgesomde scholen stelden er hun project voor.

Het rapport van deze Conferentie met praktische informatie en adressen bestel je bij *Coren ASBL, 35 Van Elewijckstraat, 1050 Brussel, tel. 02 640 53 23 robertoimpedovo@coren.be*

● Robert Schuman Institut

(Eupen, België), TSO en BSO.

De school wil eerst het ISO 14001-logo en daarna EMAS II behalen.

<http://194.78.155.221/rsi/default.htm>

● Lycée Jean-Baptiste Decretôt

(Louviers, Haute-Normandie, Frankrijk), TSO en BSO.

De school wil ISO 14001 in twee vestigingen introduceren en hiervoor een methodiek uitwerken.

www.ac.rouen.fr/lycees/decrtot

● Istituto D'Istruzione Secondaria Superiore Ernesto Battaglini

(Venosa, Italië), TSO.

De school behaalde al een ISO-certificaat en streeft nu naar het EMAS-certificaat.

www.battaglinivenosa.it

● Internationale Gesamtschule Heidelberg

(Heidelberg Duitsland), basis en secundair onderwijs.

De school wil EMAS introduceren.

<http://www.igh.hd.bw.schule.de>

ISO 14001: een Europese norm voor de uitwerking van een milieuzorgsysteem in een organisatie. Deze norm bepaalt de procedures waaraan een milieuzorgsysteem moet voldoen. Aan de norm zelf zitten geen absolute milieueisen vast, behalve het feit dat de milieuwetgeving moet worden toegepast en dat je organisatie hiervoor naar een continue verbetering moet streven. Het tempo en de omvang van de in te voeren maatregelen bepaalt de organisatie zelf. ISO 14001 is een top-down systeem: het initiatief en de controle liggen bij de top van de organisatie. Een controleorganisatie zorgt voor de certificering.

www.euronorm.net/content/template.php?itemID=10

Emas II (Eco Management and Audit Scheme): een Europese norm die verder dan gaat ISO 14001.

De organisaties die deze norm willen behalen moeten de milieuwetgeving naleven maar ook initiatieven nemen die verder gaan dan wat de wetgeving vereist. Een onderneming zal bijvoorbeeld de impact van eenmalige verpakkingen op de samenleving in ontwikkelingslanden bestuderen en de negatieve gevolgen daarvan trachten te verminderen. De organisatie is ook verplicht de milieudoelstellingen te evalueren, bekend te maken en te verbeteren. Naast de controleorganisatie is ook het departement Leefmilieu van de Vlaamse Gemeenschap partner bij de toekenning van het certificaat.

europa.eu.int/scadplus/leg/nl/1vb/128022.htm

Twee Waalse scholen behaalden VORIG schooljaar het ISO 14001-certificaat:

✿ *Het Institut d'Enseignement Secondaire Paramédical Provincial uit Mons*
De school leidt 1200 leerlingen op tot kinderverzorger, verpleegster of sanitair helper. Om het ISO 14001-certificaat te behalen voerden de leerlingen van de milieuwerggroep een milieuaudit uit. Ze stelden een realistisch actieplan op om de milieusituatie te verbeteren. Een van de acties was de vervanging van het hele assortiment schoonmaakmiddelen door milieusparende producten. Ze bakenden een duidelijke weg af om de afvalstoffen op school te verminderen en ze legaal kwijt te raken. Alle blikjesautomaten op school werden door retourautomaten vervangen.

Contact: *Karine Klauner*

2A, boulevard Kennedy, 7000 Mons, tel. 065 32 89 00

✿ *Het Collège Sainte-Véronique et Marie-José uit Luik*
In 1998 nam het tweede jaar het initiatief om iets te doen aan de milieusituatie van de school. Sindsdien werken de kleuter-, basis en secundaire school samen en realiseerden ze in 2000 een eerste project: een ecologische vijver die ze zelf uitgroeven en aanlegden. Tijdens het vorige schooljaar breidde het project zich in het kader van 'opvoeden tot burgerzin' uit. Leerlingen en leerkrachten inventariseerden gedurende drie weken de afvalstromen in en het water- en energieverbruik van de school en stelden actieplannen op om tot een doeltreffender gebruik ervan te komen. De plannen werden en worden geleidelijk ingevoerd. De creativiteit van de leerlingen is een continue bron van inspiratie. Liedjes, gedichten, tentoonstellingen, spellen, fotoreportages en uitstappen overtuigen iedereen om nog enthousiaster door te werken.

Contact: *Joëlle Leyen*

15, rue Rennequin Sualem, 4000 Liège, tel. 04 252 4072, www.sainte-veronique.be

